

II

(Μη νομοθετικές πράξεις)

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 267/2010 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 24ης Μαρτίου 2010

για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών στον τομέα των ασφαλίσεων

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1534/91 του Συμβουλίου, της 31ης Μαΐου 1991, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 85 παράγραφος 3 της συνθήκης σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών, αποφάσεων και εναρμονισμένων πρακτικών στον τομέα των ασφαλίσεων⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχεία α), β), γ) και ε),

Αφού δημοσίευσε σχέδιο του παρόντος κανονισμού,

Κατόπιν διαβούλευσης με τη συμβουλευτική επιτροπή συμπτάξεων και δεσποζουσών θέσεων,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1534/91 παρέχει τη δυνατότητα στην Επιτροπή να εφαρμόζει, με κανονισμό, το άρθρο 101 παράγραφος 3 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁽²⁾ σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών, αποφάσεων και εναρμονισμένων πρακτικών στον τομέα των ασφαλίσεων, οσάκις αυτές αποσκοπούν σε συνεργασία που αφορά:

- τον από κοινού καθορισμό των ασφαλιστρών με βάση αθροιστικά στατιστικά στοιχεία ή με βάση τον αριθμό των ζημιών,
- την καθιέρωση τυποποιημένων όρων ασφάλισης,

— την από κοινού κάλυψη ορισμένων ειδών ασφαλιστικών κινδύνων,

— το διακανονισμό αποζημιώσεων,

— τον έλεγχο και την έγκριση εξοπλισμών ασφαλείας,

— τα μητρώα για τους επαυξημένους κινδύνους και τα σχετικά συστήματα ενημέρωσης.

(2) Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1534/91, η Επιτροπή εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 358/2003, της 27ης Φεβρουαρίου 2003, για την εφαρμογή του άρθρου 81 παράγραφος 3 της συνθήκης σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών, αποφάσεων και εναρμονισμένων πρακτικών στον τομέα των ασφαλίσεων⁽³⁾. Η ισχύς του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 358/2003 λήγει στις 31 Μαρτίου 2010.

(3) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 358/2003 δεν χορηγεί απαλλαγή στις συμφωνίες που αφορούν το διακανονισμό των αποζημιώσεων καθώς και τα μητρώα για τους επαυξημένους κινδύνους και τα σχετικά συστήματα ενημέρωσης. Η Επιτροπή θεώρησε ότι δεν είχε επαρκή εμπειρία στην εξέταση ατομικών υποθέσεων ώστε να κάνει χρήση των εξουσιών που της παρέχει ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1534/91 του Συμβουλίου στους τομείς αυτούς. Η κατάσταση αυτή δεν έχει μεταβληθεί. Επιπλέον, μολονότι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 358/2003 χορηγούσε απαλλαγή για την καθιέρωση τυποποιημένων όρων ασφάλισης και τον έλεγχο και την έγκριση εξοπλισμών ασφαλείας, αυτό δεν θα έπρεπε να συμβαίνει στον παρόντα κανονισμό, δεδομένου ότι από την ανασκόπηση της Επιτροπής όσον αφορά τη λειτουργία του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 358/2003 προέκυψε ότι δεν ήταν πλέον απαραίτητο να συμπεριληφθούν αυτές οι συμφωνίες σε κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ειδικά για το συγκεκριμένο τομέα. Στο μέτρο που αυτές οι δύο κατηγορίες συμφωνιών δεν αφορούν ειδικά τον τομέα των ασφαλίσεων και, όπως έδειξε η ανασκόπηση, μπορεί να προκαλέσουν ορισμένα προβλήματα ανταγωνισμού, θα ήταν πιο ενδεδειγμένο να αποτελέσουν αντικείμενο αυτοαξιολόγησης.

(¹) ΕΕ L 143 της 7.6.1991, σ. 1.

(²) Από την 1η Δεκεμβρίου 2009 το άρθρο 81 της συνθήκης ΕΚ αντικαταστάθηκε από το αντίστοιχο άρθρο 101 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι δύο διατάξεις είναι κατ' ουσία ταυτόσημες. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, οι αναφορές στο άρθρο 101 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης νοούνται, κατά περίπτωση, ως αναφορές στο αντίστοιχο άρθρο 81 της συνθήκης ΕΚ.

(³) ΕΕ L 53 της 28.2.2003, σ. 8.

- (4) Μετά από δημόσια διαβούλευση που δρομολόγησε στις 17 Απριλίου 2008, η Επιτροπή υπέβαλε έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τη λειτουργία του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 358/2003 (η έκθεση)⁽¹⁾ στις 24 Μαρτίου 2009. Στην έκθεση και το συνοδευτικό έγγραφο εργασίας (έγγραφο εργασίας) προτάθηκαν προκαταρκτικές τροποποιήσεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 358/2003. Στις 2 Ιουνίου 2009, η Επιτροπή οργάνωσε δημόσια συνάντηση με τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων εκπροσώπων του ασφαλιστικού τομέα, οργανώσεων των καταναλωτών και εθνικών αρχών ανταγωνισμού, σχετικά με τις διαπιστώσεις και τις προτάσεις της έκθεσης και του εγγράφου εργασίας.
- (5) Ο κανονισμός αυτός πρέπει να εξασφαλίζει την αποτελεσματική προστασία του ανταγωνισμού, ενώ ταυτόχρονα να αποφέρει οφέλη στους καταναλωτές και να παρέχει επαρκή ασφάλεια δικαίου στις επιχειρήσεις. Για την επίτευξη των στόχων αυτών θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η εμπειρία της Επιτροπής στον εν λόγω τομέα, καθώς και τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων που οδήγησαν στην έκδοση του παρόντος κανονισμού.
- (6) Ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1534/91 ορίζει ότι ο απαλλακτικός κανονισμός της Επιτροπής πρέπει να καθορίζει τις κατηγορίες συμφωνιών, αποφάσεων και εναρμονισμένων πρακτικών στις οποίες εφαρμόζεται, να προσδιορίζει τους περιορισμούς ή τις ρήτρες που επιτρέπεται ή δεν επιτρέπεται να περιέχονται στις συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές, και να προσδιορίζει τις ρήτρες που πρέπει να περιέχονται στις συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές ή τις λοιπές προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται.
- (7) Ενδείκνυται εντούτοις να συνεχιστεί η προσέγγιση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 358/2003 ο οποίος δίνει έμφαση στον καθορισμό των κατηγοριών συμφωνιών που απαλλάσσονται μέχρις ενός συγκεκριμένου επιπέδου μεριδίου αγοράς, και των περιορισμών ή των ρητρών που δεν επιτρέπεται να περιλαμβάνονται σε τέτοιου είδους συμφωνίες.
- (8) Το ευεργέτημα της απαλλαγής κατά κατηγορία που θεσπίζεται με τον παρόντα κανονισμό πρέπει να περιορίζεται στις συμφωνίες εκείνες οι οποίες μπορεί να θεωρηθεί αρκούντως βέβαιο ότι πληρούν τους όρους του άρθρου 101 παράγραφος 3 της συνθήκης. Για την εφαρμογή, με έκδοση κανονισμού, του άρθρου 101 παράγραφος 3 της συνθήκης, δεν είναι αναγκαίο να οριστούν ρητά εκείνες οι συμφωνίες που δύναται να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 101 παράγραφος 1 της συνθήκης. Συγχρόνως, δεν τεκμαίρεται ότι οι συμφωνίες που δεν απολαμβάνουν του ευεργετήματος του παρόντος κανονισμού, εμπίπτουν στο άρθρο 101 παράγραφος 1 της συνθήκης ή πληρούν τους όρους του άρθρου 101 παράγραφος 3 της συνθήκης. Κατά την επιμέρους αξιολόγηση συμφωνιών δυνάμει του άρθρου 101 παράγραφος 1 της συνθήκης, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη διάφοροι παράγοντες, και ιδίως η διάρθρωση της οικείας αγοράς.
- (9) Η συνεργασία μεταξύ ασφαλιστικών επιχειρήσεων ή στο πλαίσιο ενώσεων επιχειρήσεων για τη συλλογή πληροφοριών (που δύναται επίσης να περιλαμβάνει ορισμένους στατιστικούς υπολογισμούς) όσον αφορά τον υπολογισμό του μέσου κόστους κάλυψης ενός συγκεκριμένου κινδύνου κατά το παρελθόν ή, για την ασφάλιση ζωής, για την κατάρτιση πινάκων με ποσοστά θνησιμότητας ή με συχνότητες ασθενειών, ατυχημάτων και αναπηριών, επιτρέπει τη βελτίωση της γνώσης των κινδύνων και διευκολύνει τη διαβάθμισή τους για τις επιμέρους εταιρείες. Αυτό μπορεί με τη σειρά του να διευκολύνει την είσοδο στην αγορά και να αποβεί έτσι προς όφελος των καταναλωτών. Το ίδιο ισχύει και για τις από κοινού μελέτες σχετικά με την πιθανή επίδραση εξωτερικών παραγόντων στη συχνότητα και την κλίμακα των ζημιών ή στην απόδοση των διαφόρων ειδών επενδύσεων. Είναι όμως αναγκαίο να εξασφαλιστεί η απαλλαγή μόνον εκείνων των μορφών συνεργασίας που είναι αναγκαίες για την επίτευξη των στόχων αυτών. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να προβλεφθεί ειδικά ότι οι συμφωνίες σχετικά με τα εμπορικά ασφάλιστρα δεν απαλλάσσονται. Πράγματι, τα εμπορικά ασφάλιστρα μπορεί να είναι χαμηλότερα από τα ποσά που προκύπτουν από τις εν λόγω συλλογές στοιχείων, τους πίνακες ή τη μελέτη αποτελεσμάτων, δεδομένου ότι οι ασφαλιστές μπορούν να χρησιμοποιούν τα έσοδα από τις επενδύσεις τους για τη μείωση των ασφαλιστρών τους. Επιπλέον, οι εν λόγω συλλογές στοιχείων, πίνακες ή μελέτες θα πρέπει να μη λειτουργούν δεσμευτικά αλλά μόνο ως σημείο αναφοράς. Η ανταλλαγή πληροφοριών που δεν είναι απαραίτητη για την επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στην παρούσα αιτιολογική σκέψη δεν καλύπτεται από τον παρόντα κανονισμό.
- (10) Επιπλέον, όσο στενότερες είναι οι κατηγορίες στις οποίες κατατάσσονται οι στατιστικές για το κόστος κάλυψης ενός συγκεκριμένου κινδύνου κατά το παρελθόν, τόσο μεγαλύτερα περιθώρια έχουν οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις να διαφοροποιήσουν τα εμπορικά ασφάλιστρα κατά τον υπολογισμό τους. Θα ήταν επομένως σκόπιμο να απαλλάσσονται οι κοινές συλλογές στοιχείων για το κόστος κάλυψης των κινδύνων προηγούμενων περιόδων, υπό τον όρο ότι οι διαθέσιμες στατιστικές θα παρέχονται με όσες λεπτομέρειες και διαφοροποιήσεις θεωρούνται αναλογιστικά επαρκείς.
- (11) Επιπλέον, η πρόσβαση σε συλλογές στοιχείων, πίνακες ή αποτελέσματα μελετών που έχουν καταρτιστεί από κοινού είναι απαραίτητη όχι μόνον για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην οικεία γεωγραφική αγορά ή αγορά προϊόντος, αλλά και για εκείνες που σχεδιάζουν να εισέλθουν στην αγορά αυτή. Με τον ίδιο τρόπο, η πρόσβαση σε συλλογές στοιχείων, πίνακες ή αποτελέσματα μελετών μπορεί να είναι επωφελής για οργανώσεις καταναλωτών ή πελατών. Τόσο οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις που δεν δραστηριοποιούνται ακόμη στην οικεία αγορά όσο και οι οργανώσεις καταναλωτών ή ενώσεις πελατών πρέπει να έχουν πρόσβαση στις εν λόγω συλλογές, τους πίνακες και τα αποτελέσματα των μελετών υπό εύλογους, προσιτούς και ισοτίμους όρους όπως και οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις που είναι ήδη παρούσες στην αγορά αυτή. Οι όροι αυτοί μπορεί, για παράδειγμα, να περιλαμβάνουν δέσμευση της ασφαλιστικής επιχείρησης που δεν είναι ακόμη παρούσα στην αγορά να παρέχει στατιστικές πληροφορίες σχετικά με τις ζημιές, εφόσον εισέλθει στην αγορά αυτή καθώς και την υποχρέωση συμμετοχής στην ένωση των ασφαλιστών που είναι υπεύθυνοι για την κατάρτιση των εν λόγω συλλογών. Θα πρέπει να

⁽¹⁾ COM(2009) 138.

είναι δυνατή εξαίρεση όσον αφορά την πρόσβαση των οργανώσεων καταναλωτών και πελατών για λόγους δημόσιας ασφάλειας, παραδείγματος χάρι όταν οι πληροφορίες αφορούν τα συστήματα ασφάλειας πυρηνικών σταθμών ή την αδυναμία των συστημάτων πρόληψης πλημμυρών.

μενικής ανάλυσης, η φύση του κινδύνου έχει αλλάξει τόσο ουσιαστικά ώστε δεν μπορεί να είναι γνωστό εκ των προτέρων ποιο είναι το απαιτούμενο εγγεγραμμένο κεφάλαιο για την κάλυψη του κινδύνου αυτού.

- (12) Η αξιοπιστία των κοινών συλλογών, πινάκων και μελετών αυξάνεται όσο αυξάνεται και ο αριθμός των στατιστικών που χρησιμοποιούνται ως βάση τους. Μολονότι οι ασφαλιστές με υψηλά μερίδια αγοράς ενδέχεται να παράγουν επαρκείς στατιστικές με τα δικά τους στοιχεία, ώστε να είναι σε θέση να καταρτίσουν αξιόπιστες συλλογές στοιχείων, οι ασφαλιστές με μικρότερα μερίδια αγοράς, πόσο μάλλον οι νεοεισερχόμενοι, είναι πιθανό να μην είναι σε θέση να παράγουν ανάλογες στατιστικές. Η συγκέντρωση πληροφοριών από όλους τους ασφαλιστές της αγοράς, περιλαμβανομένων και των μεγάλων, σε συλλογές, πίνακες και μελέτες που έχουν καταρτιστεί από κοινού προωθεί τον ανταγωνισμό, δεδομένου ότι βοηθά τους μικρότερους ασφαλιστές και διευκολύνει την είσοδο νέων στην αγορά. Λόγω της ιδιαιτερότητας αυτής του ασφαλιστικού κλάδου, δεν είναι σκόπιμο η απαλλαγή των εν λόγω κοινών συλλογών στοιχείων, πινάκων και μελετών να εξαρτηθεί από κάποια όρια μεριδίων αγοράς.
- (13) Οι όμιλοι συνασφάλισης ή αμοιβαίας ανασφάλισης (pools) ενδέχεται, σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις, να είναι απαραίτητο οι συμμετέχουσες σε όμιλο εταιρείες να αποκτήσουν τη δυνατότητα ασφάλισης ή ανασφάλισης κινδύνων που ελλείψει του ομίλου θα κάλυπταν ανεπαρκώς. Αυτά τα είδη ομίλων εν γένει δεν προκαλούν περιορισμούς του ανταγωνισμού βάσει του άρθρου 101 παράγραφος 1 της συνθήκης και ως εκ τούτου δεν απαγορεύονται από αυτήν.
- (14) Χάρη στους ομίλους συνασφάλισης ή αμοιβαίας ανασφάλισης οι ασφαλιστές και ανασφαλιστές μπορεί να αποκτήσουν τη δυνατότητα ασφάλισης ή ανασφάλισης κινδύνων, ακόμη και εάν ο δημιουργούμενος όμιλος υπερβαίνει τις ανάγκες κάλυψης των εν λόγω κινδύνων. Ωστόσο, οι εν λόγω όμιλοι μπορεί να οδηγήσουν σε περιορισμούς του ανταγωνισμού, όπως η τυποποίηση των όρων των ασφαλιστικών συμβολαίων ή ακόμη του ύψους της κάλυψης και των ασφαλιστρών. Είναι επομένως σκόπιμο να οριστεί υπό ποιες συνθήκες οι όμιλοι αυτοί μπορούν να τύχουν απαλλαγής.
- (15) Για τους πραγματικά νέους κινδύνους, δεν μπορεί να είναι γνωστό εκ των προτέρων ποιο είναι το απαιτούμενο εγγεγραμμένο κεφάλαιο για την κάλυψη του κινδύνου ούτε κατά πόσο θα ήταν δυνατή η συνύπαρξη δύο ή περισσότερων τέτοιων ομίλων για την παροχή του συγκεκριμένου είδους ασφάλισης που αφορούν. Συνεπώς, μια συμφωνία σύστασης ομίλου συνασφάλισης ή αμοιβαίας ανασφάλισης για αυτούς τους νέους κινδύνους μπορεί να τύχει απαλλαγής για περιορισμένο χρονικό διάστημα χωρίς όριο μεριδίου αγοράς. Η τριετία αποτελεί κατάλληλο χρονικό διάστημα για τη συγκέντρωση επαρκών αναδρομικών στοιχείων ζημιών, ώστε να αξιολογηθεί η αναγκαιότητα ή μη ενός ομίλου.
- (16) Κίνδυνοι που δεν υπήρχαν προηγουμένως θα πρέπει να θεωρούνται νέοι κίνδυνοι. Ωστόσο, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, ένας κίνδυνος μπορεί να θεωρείται νέος όταν, βάσει αντικειμενικής ανάλυσης, η φύση του κινδύνου έχει αλλάξει τόσο ουσιαστικά ώστε δεν μπορεί να είναι γνωστό εκ των προτέρων ποιο είναι το απαιτούμενο εγγεγραμμένο κεφάλαιο για την κάλυψη του κινδύνου αυτού.
- (17) Για τους κινδύνους που δεν είναι νέοι, οι όμιλοι συνασφάλισης και αμοιβαίας ανασφάλισης που συνεπάγονται περιορισμό του ανταγωνισμού θα μπορούσαν επίσης, σε περιορισμένες περιπτώσεις, να ενέχουν οφέλη ώστε να δικαιολογείται απαλλαγή βάσει του άρθρου 101 παράγραφος 3, ακόμη και αν θα μπορούσαν να αντικατασταθούν από δύο ή περισσότερες ανταγωνιζόμενες ασφαλιστικές οντότητες. Μπορεί, για παράδειγμα, να επιτρέπουν στα μέλη τους την απόκτηση της αναγκαίας εμπειρίας στον τομέα της συγκεκριμένης ασφάλισης ή να εξασφαλίζουν εξοικονόμηση κόστους ή μείωση των εμπορικών ασφαλιστρών μέσω της από κοινού ανασφάλισης με ευνοϊκούς όρους. Ωστόσο, τυχόν η απαλλαγή πρέπει να περιοριστεί μόνο σε συμφωνίες που δεν παρέχουν στις μετέχουσες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να καταργήσουν τον ανταγωνισμό για σημαντικό τμήμα των σχετικών προϊόντων. Οι καταναλωτές μπορούν να αποκομίσουν ουσιαστικά οφέλη από τους ομίλους μόνον εφόσον υπάρχει επαρκής ανταγωνισμός στις σχετικές αγορές στις οποίες ασκούν δραστηριότητες οι όμιλοι. Η προαναφερθείσα απαίτηση πρέπει να θεωρείται ότι εκπληρώνεται όταν το μερίδιο αγοράς του ομίλου παραμένει κάτω από ένα συγκεκριμένο όριο και, συνεπώς, εξ αυτού τεκμαίρεται ότι υπόκειται σε ανταγωνισμό, πραγματικό ή δυνητικό, από επιχειρήσεις που δεν συμμετέχουν στον εν λόγω όμιλο.
- (18) Με τον παρόντα κανονισμό, επομένως, πρέπει να χορηγείται απαλλαγή σε κάθε όμιλο συνασφάλισης ή αμοιβαίας ανασφάλισης που υφίσταται για περισσότερα από τρία χρόνια ή που δεν έχει δημιουργηθεί για την κάλυψη ενός νέου κινδύνου, υπό την προϋπόθεση ότι το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς που κατέχουν οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις δεν υπερβαίνει κάποια ανώτατα όρια. Το ανώτατο όριο για τους ομίλους συνασφάλισης πρέπει να είναι χαμηλότερο, επειδή οι όμιλοι αυτοί μπορεί να έχουν ομοιόμορφους όρους ασφάλισης και εμπορικά ασφαλιστρά. Για την εκτίμηση του κατά πόσον ένας όμιλος πληροί την προϋπόθεση των τριών ετών ως προς το μερίδιο αγοράς, πρέπει να λαμβάνεται συγκεντρωτικά το συνολικό μερίδιο αγοράς των μελών του ομίλου. Το μερίδιο αγοράς κάθε συμμετέχουσας επιχείρησης βασίζεται στα συνολικά ακαθάριστα έσοδα της εν λόγω συμμετέχουσας επιχείρησης από ασφαλιστρά εντός και εκτός του ομίλου αυτού στην ίδια σχετική αγορά. Ωστόσο, οι απαλλαγές αυτές ισχύουν μόνο εφόσον ο συγκεκριμένος όμιλος πληροί και τους άλλους όρους που θέτει ο παρών κανονισμός, που στόχος τους είναι η ελαχιστοποίηση των περιορισμών του ανταγωνισμού μεταξύ των συμμετεχουσών επιχειρήσεων του ομίλου. Στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται ατομική ανάλυση, ώστε να διαπιστωθεί εάν πληρούνται ή όχι οι όροι που θέτει ο παρών κανονισμός.
- (19) Για τη διευκόλυνση της σύναψης συμφωνιών, ορισμένες από τις οποίες μπορεί να συνεπάγονται σημαντικές αποφάσεις επενδύσεων, η διάρκεια ισχύος του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να καθορισθεί σε επτά χρόνια.

- (20) Η Επιτροπή μπορεί να άρει το ευεργέτημα του παρόντος κανονισμού, δυνάμει του άρθρου 29 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης ⁽¹⁾, εφόσον διαπιστώσει, σε συγκεκριμένη περίπτωση, ότι μια συμφωνία στην οποία εφαρμόζονται οι απαλλαγές που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό έχει εντούτοις αποτελέσματα ασυμβίβαστα με το άρθρο 101 παράγραφος 3 της συνθήκης.
- (21) Δυνάμει του άρθρου 29 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 η αρχή ανταγωνισμού ενός κράτους μέλους μπορεί να άρει το ευεργέτημα του παρόντος κανονισμού, στην εδαφική επικράτεια του εν λόγω κράτους μέλους, ή σε μέρος αυτής, εφόσον διαπιστώσει, σε συγκεκριμένη περίπτωση, ότι μια συμφωνία στην οποία εφαρμόζονται οι απαλλαγές που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό έχει εντούτοις αποτελέσματα ασυμβίβαστα με το άρθρο 101 παράγραφος 3 της συνθήκης στην εδαφική επικράτεια του συγκεκριμένου κράτους μέλους ή σε μέρος αυτής και όταν η επικράτεια αυτή έχει όλα τα χαρακτηριστικά διακριτής γεωγραφικής αγοράς.
- (22) Για να διαπιστωθεί κατά πόσο το ευεργέτημα του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να αρθεί σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003, ιδιαίτερη σημασία έχουν αντιανταγωνιστικά αποτελέσματα που ενδέχεται να προκύψουν από την ύπαρξη δεσμών μεταξύ ενός ομίλου συνασφάλισης ή αμοιβαίας αντασφάλισης ή/και των συμμετεχουσών επιχειρήσεων του και άλλων ομίλων ή/και των συμμετεχουσών επιχειρήσεων τους στην ίδια σχετική αγορά,
- α) οι επιχειρήσεις στις οποίες ένα συμβαλλόμενο μέρος, έχει άμεσα ή έμμεσα:
- i) την εξουσία να ασκεί περισσότερο από το ήμισυ των δικαιωμάτων ψήφου· ή
- ii) την εξουσία να διορίζει περισσότερα από τα μισά μέλη του εποπτικού συμβουλίου, του διοικητικού συμβουλίου ή των οργάνων που εκπροσωπούν κατά νόμο την επιχείρηση· ή
- iii) το δικαίωμα να διαχειρίζονται τις υποθέσεις των επιχειρήσεων αυτών·
- β) οι επιχειρήσεις που έχουν σε ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη, άμεσα ή έμμεσα, τα δικαιώματα ή τις εξουσίες που παρατίθενται στο στοιχείο α)·
- γ) οι επιχειρήσεις στις οποίες μία από τις επιχειρήσεις που αναφέρονται στο στοιχείο β) έχει, άμεσα ή έμμεσα, τα δικαιώματα ή τις εξουσίες που παρατίθενται στο στοιχείο α)·
- δ) οι επιχειρήσεις στις οποίες ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη έχει, μαζί με μία ή περισσότερες από τις επιχειρήσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α), β) ή γ), ή στις οποίες δύο ή περισσότερες από τις τελευταίες αυτές επιχειρήσεις, έχουν από κοινού τα δικαιώματα ή τις εξουσίες που παρατίθενται στο στοιχείο α)·
- ε) επιχειρήσεις στις οποίες τα δικαιώματα ή οι εξουσίες που αναφέρονται στο στοιχείο α) ανήκουν από κοινού σε:
- i) συμβαλλόμενα μέρη ή αντίστοιχες συνδεδεμένες επιχειρήσεις τους που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ)· ή
- ii) ένα ή περισσότερα συμβαλλόμενα μέρη ή μία ή περισσότερες συνδεδεμένες επιχειρήσεις τους που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ), και ένα ή περισσότερα τρίτα μέρη.

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΟΡΙΣΜΟΙ

Άρθρο 1

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1) Με τον όρο «συμφωνία», νοείται συμφωνία, απόφαση ένωσης επιχειρήσεων ή κοινή πρακτική.
- 2) Με τον όρο «συμμετέχουσες επιχειρήσεις», νοούνται οι επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε μια συμφωνία και οι συνδεδεμένες με αυτές επιχειρήσεις.
- 3) Με τον όρο «συνδεδεμένες επιχειρήσεις», νοούνται:

- 4) Με τον όρο «όμιλοι συνασφάλισης», νοούνται όμιλοι που συστήνονται από ασφαλιστικές επιχειρήσεις είτε άμεσα είτε από μεσίτες ή εγκεκριμένους πράκτορες, με εξαίρεση τις ad-hoc συμφωνίες συνασφάλισης στην αγορά ασφαλιστών, βάσει των οποίων μέρος του κινδύνου καλύπτεται από έναν κύριο ασφαλιστή και το υπόλοιπο τμήμα του κινδύνου από άλλους ασφαλιστές που καλούνται να καλύψουν το συγκεκριμένο υπόλοιπο, οι οποίοι:
 - α) συμφωνούν να αναλάβουν εξ ονόματος και για λογαριασμό όλων των συμμετεχόντων την ασφάλιση μιας συγκεκριμένης κατηγορίας κινδύνων· ή
 - β) αναθέτουν την ανάληψη και τη διαχείριση της ασφάλισης μιας συγκεκριμένης κατηγορίας κινδύνων εξ ονόματος και για λογαριασμό τους, σε μία από τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, σε κοινό μεσίτη ή σε κοινό φορέα που δημιουργείται για το σκοπό αυτό.

⁽¹⁾ ΕΕ L 1 της 4.1.2003, σ. 1.

5) Με τον όρο «όμιλοι αμοιβαίας αντασφάλισης», νοούνται όμιλοι που συστήνονται από ασφαλιστικές επιχειρήσεις είτε άμεσα είτε από μεσότητες ή εγκεκριμένους πράκτορες, ενδεχομένως με τη συνδρομή μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων αντασφάλισης, με εξαίρεση τις ad-hoc συμφωνίες αμοιβαίας αντασφάλισης στην αγορά ασφαλιστών, βάσει των οποίων μέρος του κινδύνου καλύπτεται από έναν κύριο ασφαλιστή και το υπόλοιπο τμήμα του κινδύνου καλύπτεται από άλλους ασφαλιστές που καλούνται να καλύψουν το συγκεκριμένο υπόλοιπο:

α) για την αμοιβαία αντασφάλιση του συνόλου ή μέρους των υποχρεώσεων τους οι οποίες απορρέουν από μια συγκεκριμένη κατηγορία κινδύνων·

β) επικουρικά, για την αποδοχή εξ ονόματος και για λογαριασμό όλων των συμμετεχόντων, της αντασφάλισης της ίδιας κατηγορίας κινδύνων.

6) Με τον όρο «νέοι κίνδυνοι» νοούνται:

α) κίνδυνοι που δεν προϋπήρχαν και των οποίων η ασφαλιστική κάλυψη απαιτεί τη δημιουργία εντελώς νέου ασφαλιστικού προϊόντος, χωρίς επέκταση, βελτίωση ή αντικατάσταση υπάρχοντος ασφαλιστικού προϊόντος· ή

β) σε εξαιρετικές περιπτώσεις, κίνδυνοι των οποίων η φύση, βάσει αντικειμενικής ανάλυσης, έχει αλλάξει τόσο ουσιαστικά ώστε δεν μπορεί να είναι γνωστό εκ των προτέρων ποιο είναι το απαιτούμενο εγγεγραμμένο κεφάλαιο για την κάλυψή τους.

7) Με το όρο «εμπορικό ασφαλιστή», νοείται η τιμή που χρεώνεται στον αγοραστή ασφαλιστικού συμβολαίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΚΟΙΝΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ, ΠΙΝΑΚΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ

Άρθρο 2

Απαλλαγή

Δυνάμει του άρθρου 101 παράγραφος 3 της συνθήκης, και με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κανονισμού, το άρθρο 101 παράγραφος 1 της συνθήκης κηρύσσεται ανεφάρμοστο στις συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων στον τομέα των ασφαλίσεων όσον αφορά:

α) την από κοινού συλλογή και διανομή πληροφοριών που απαιτούνται για τους ακόλουθους σκοπούς:

i) τον υπολογισμό του μέσου κόστους κάλυψης ενός συγκεκριμένου κινδύνου κατά το παρελθόν (στο εξής «συλλογές στοιχείων»·

ii) την κατάρτιση πινάκων θνησιμότητας και πινάκων σχετικών με τη συχνότητα των περιπτώσεων ασθενειών, ατυχημάτων και αναπηριών, για τις ασφαλίσεις που εμπεριέχουν στοιχείο κεφαλαιοποίησης (στο εξής «πίνακες»·

β) την από κοινού πραγματοποίηση μελετών για τις πιθανές επιπτώσεις των γενικών, εξωγενών ως προς τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις, συνθηκών είτε στη συχνότητα ή κλίμακα των μελλοντικών απαιτήσεων για ένα δεδομένο κίνδυνο ή κατηγορία κινδύνου είτε στην απόδοση των διαφόρων ειδών επενδύσεων (στο εξής «μελέτες»), καθώς και τη διανομή των αποτελεσμάτων των εν λόγω μελετών.

Άρθρο 3

Όροι απαλλαγής

1. Οι απαλλαγές που προβλέπονται στο άρθρο 2 στοιχείο α) εφαρμόζονται υπό την προϋπόθεση ότι οι συλλογές στοιχείων ή οι πίνακες:

α) βασίζονται στη συγκέντρωση στοιχείων κατανεμημένων σε ορισμένα έτη κινδύνου —που επιλέγονται ως περίοδος παρατήρησης— τα οποία αφορούν τους ίδιους ή παρόμοιους κινδύνους σε επαρκή αριθμό για να αποτελέσουν βάση στατιστικής επεξεργασίας που θα επιτρέψει, μεταξύ άλλων, την εξακρίβωση των ακόλουθων:

i) του αριθμού των ζημιών κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου παρατήρησης·

ii) του αριθμού των μεμονωμένων κινδύνων που ασφαλίστηκαν σε κάθε έτος κινδύνου κατά τη διάρκεια της επιλεγείσας περιόδου παρατήρησης·

iii) του συνόλου των αποζημιώσεων που έχουν καταβληθεί ή οφείλονται για ζημιές που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου·

iv) του ύψους των ασφαλισθέντων κεφαλαίων για κάθε έτος κινδύνου κατά τη διάρκεια της επιλεγείσας περιόδου παρατήρησης·

β) περιλαμβάνουν τα διαθέσιμα αναλυτικά στατιστικά στοιχεία με όσες λεπτομέρειες είναι αναλογιστικά επαρκείς·

γ) δεν περιλαμβάνουν κατ' ουδένα τρόπο στοιχεία σχετικά με επιβαρύνσεις για απρόβλεπτα, έσοδα από αποθεματικά, διοικητικά ή εμπορικά έξοδα ή φορολογικές ή οιονεί φορολογικές επιβαρύνσεις, και δεν λαμβάνουν υπόψη ούτε τα έσοδα από επενδύσεις ούτε τα αναμενόμενα κέρδη.

2. Οι απαλλαγές που προβλέπονται στο άρθρο 2 εφαρμόζονται υπό την προϋπόθεση ότι οι συλλογές στοιχείων, οι πίνακες ή τα αποτελέσματα των μελετών:

- α) δεν επιτρέπουν την εξακρίβωση της ταυτότητας των συγκεκριμένων ασφαλιστικών επιχειρήσεων ή οποιουδήποτε ασφαλιζομένου·
- β) κατά τη συλλογή και διανομή τους, γίνεται μνεία του μη δεσμευτικού χαρακτήρα τους·
- γ) δεν περιέχουν οποιαδήποτε αναφορά του επιπέδου των εμπορικών ασφαλιστρών·
- δ) διατίθενται υπό εύλογους, προσιτούς και ισότιμους όρους στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις που ζητούν αντίγραφα, περιλαμβανομένων και εκείνων που δεν δραστηριοποιούνται στη γεωγραφική αγορά ή στην αγορά προϊόντος στην οποία αναφέρονται αυτές οι συλλογές, οι πίνακες ή τα συμπεράσματα μελετών·
- ε) με εξαίρεση τις περιπτώσεις που η τήρηση του απορρήτου δικαιολογείται αντικειμενικά για λόγους δημόσιας ασφάλειας, διατίθενται υπό εύλογους, προσιτούς και ισότιμους όρους, σε οποιαδήποτε οργάνωση καταναλωτών ή πελατών ζητά πρόσβαση σε αυτά υπό συγκεκριμένους και ακριβείς όρους για προσηκόντως αιτιολογημένους λόγους.

Άρθρο 4

Συμφωνίες που δεν καλύπτονται από την απαλλαγή

Οι απαλλαγές που προβλέπονται στο άρθρο 2 δεν εφαρμόζεται εφόσον οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις αναλαμβάνουν μεταξύ τους την υποχρέωση ή τη δέσμευση, ή επιβάλλουν σε άλλες επιχειρήσεις, να μην χρησιμοποιούν συλλογές στοιχείων ή πίνακες διαφορετικούς από εκείνους που αναφέρονται στο άρθρο 2 στοιχείο α), ή να μην αποκλίνουν από τα συμπεράσματα των μελετών που αναφέρονται στο άρθρο 2 στοιχείο β).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΚΟΙΝΗ ΚΑΛΥΨΗ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΕΙΔΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Άρθρο 5

Απαλλαγή

Σύμφωνα με το άρθρο 101 παράγραφος 3 της συνθήκης και με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κανονισμού, το άρθρο 101 παράγραφος 1 της συνθήκης κηρύσσεται ανεφάρμοστο στις συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων στον ασφαλιστικό τομέα όσον αφορά τη σύσταση και τη λειτουργία ομίλων ασφαλιστικών επιχειρήσεων ή ασφαλιστικών επιχειρήσεων

και επιχειρήσεων ανασφάλισης για την από κοινού κάλυψη μιας συγκεκριμένης κατηγορίας κινδύνων υπό μορφή συνασφάλισης ή αμοιβαίας ανασφάλισης.

Άρθρο 6

Εφαρμογή της απαλλαγής και των ορίων μεριδίου αγοράς

1. Όσον αφορά τους ομίλους συνασφάλισης ή αμοιβαίας ανασφάλισης που έχουν δημιουργηθεί αποκλειστικά για την κάλυψη νέων κινδύνων, η απαλλαγή που προβλέπεται στο άρθρο 5 εφαρμόζεται για διάστημα τριών ετών από την ημερομηνία σύστασης του ομίλου, ανεξάρτητα από το μερίδιο αγοράς του.

2. Όσον αφορά τους ομίλους συνασφάλισης ή αμοιβαίας ανασφάλισης που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1, η απαλλαγή που προβλέπεται στο άρθρο 5 εφαρμόζεται καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος του παρόντος κανονισμού, υπό την προϋπόθεση ότι το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς που κατέχουν οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις δεν υπερβαίνει:

α) στην περίπτωση των ομίλων συνασφάλισης, το 20 % της σχετικής αγοράς·

β) στην περίπτωση των ομίλων αμοιβαίας ανασφάλισης, το 25 % της σχετικής αγοράς.

3. Κατά τον υπολογισμό του μεριδίου αγοράς μιας συμμετέχουσας επιχείρησης στη σχετική αγορά, λαμβάνεται υπόψη:

α) το μερίδιο αγοράς της συμμετέχουσας επιχείρησης εντός του οικείου ομίλου·

β) το μερίδιο αγοράς της συμμετέχουσας επιχείρησης εντός άλλου ομίλου στην ίδια σχετική αγορά όπως και ο οικείος όμιλος, στον οποίο ανήκει η συμμετέχουσα επιχείρηση· και

γ) το μερίδιο αγοράς της συμμετέχουσας επιχείρησης στην ίδια σχετική αγορά όπως ο οικείος όμιλος, εκτός οποιουδήποτε ομίλου.

4. Για την εφαρμογή των ορίων μεριδίου αγοράς που προβλέπονται στην παράγραφο 2 ισχύουν οι ακόλουθοι κανόνες:

α) το μερίδιο αγοράς υπολογίζεται με βάση τα μεικτά έσοδα από ασφάλιστρα· εάν δεν υπάρχουν στοιχεία για τα μεικτά έσοδα από ασφάλιστρα, μπορούν να χρησιμοποιούνται εκτιμήσεις που βασίζονται σε άλλα αξιόπιστα στοιχεία της αγοράς, όπως η παρεχόμενη ασφαλιστική κάλυψη ή η αξία του ασφαλιζόμενου κινδύνου, για να εξακριβωθεί το μερίδιο αγοράς της οικείας επιχείρησης·

β) το μερίδιο αγοράς υπολογίζεται με βάση στοιχεία που αναφέρονται στο προηγούμενο ημερολογιακό έτος.

5. Αν το μερίδιο αγοράς που αναφέρεται στο στοιχείο α) της παραγράφου 2 αρχικά δεν υπερβαίνει το 20 %, αλλά εν συνεχεία αυξάνεται πάνω από το επίπεδο αυτό χωρίς να υπερβεί το 25 %, η απαλλαγή που προβλέπεται στο άρθρο 5 εξακολουθεί να ισχύει επί δύο συνεχόμενα ημερολογιακά έτη μετά το έτος κατά το οποίο σημειώθηκε για πρώτη φορά η υπέρβαση του ορίου του 20 %.

6. Αν το μερίδιο αγοράς που αναφέρεται στο στοιχείο α) της παραγράφου 2 αρχικά δεν υπερβαίνει το 20 %, αλλά εν συνεχεία υπερβεί το 25 %, η απαλλαγή που προβλέπεται στο άρθρο 5 εξακολουθεί να ισχύει επί ένα ημερολογιακό έτος μετά το έτος κατά το οποίο σημειώθηκε για πρώτη φορά η υπέρβαση του ορίου του 25 %.

7. Οι διατάξεις των παραγράφων 5 και 6 δεν μπορούν να συνδυασθούν κατά τρόπο ώστε το πλεονέκτημά τους να υπερβαίνει τα δύο ημερολογιακά έτη.

8. Αν το μερίδιο αγοράς που αναφέρεται στο στοιχείο β) της παραγράφου 2 αρχικά δεν υπερβαίνει το 25 %, αλλά εν συνεχεία αυξάνεται πάνω από το επίπεδο αυτό χωρίς να υπερβεί το 30 %, η απαλλαγή που προβλέπεται στο άρθρο 5 εξακολουθεί να ισχύει επί δύο συνεχόμενα ημερολογιακά έτη μετά το έτος κατά το οποίο σημειώθηκε για πρώτη φορά η υπέρβαση του ορίου του 25 %.

9. Αν το μερίδιο αγοράς που αναφέρεται στο στοιχείο β) της παραγράφου 2 αρχικά δεν υπερβαίνει το 25 %, αλλά εν συνεχεία υπερβεί το 30 %, η απαλλαγή που προβλέπεται στο άρθρο 5 εξακολουθεί να ισχύει επί ένα ημερολογιακό έτος μετά το έτος κατά το οποίο σημειώθηκε για πρώτη φορά η υπέρβαση του ορίου του 30 %.

10. Οι διατάξεις των παραγράφων 8 και 9 δεν μπορούν να συνδυασθούν κατά τρόπο ώστε το πλεονέκτημά τους να υπερβαίνει τα δύο ημερολογιακά έτη.

Άρθρο 7

Όροι απαλλαγής

Η απαλλαγή που προβλέπεται στο άρθρο 5 εφαρμόζεται υπό τον όρο ότι:

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 24 Μαρτίου 2010.

α) κάθε συμμετέχουσα επιχείρηση έχει, εντός λογικής προθεσμίας, δικαίωμα να αποχωρήσει από τον όμιλο, χωρίς την επιβολή κυρώσεων·

β) οι κανόνες του ομίλου δεν υποχρεώνουν καμία συμμετέχουσα επιχείρηση του ομίλου να ασφαλίσει ή να αντασφαλίσει μέσω του ομίλου, ούτε εμποδίζουν καμία συμμετέχουσα επιχείρηση του ομίλου να ασφαλίσει ή να αντασφαλίσει εκτός του ομίλου, συνολικά ή εν μέρει, κινδύνους του είδους που καλύπτει ο όμιλος·

γ) οι κανόνες του ομίλου δεν περιορίζουν τη δραστηριότητα του ομίλου ή των συμμετεχουσών επιχειρήσεων του στην ασφάλιση ή αντασφάλιση κινδύνων που βρίσκονται σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή της Ένωσης·

δ) η συμφωνία δεν περιορίζει την παραγωγή ή τις πωλήσεις·

ε) η συμφωνία δεν προβλέπει κατανομή αγορών ή πελατών· και

στ) οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις ενός ομίλου αμοιβαίως αντασφάλισης δεν καθορίζουν από κοινού τα εμπορικά ασφάλιστρα που χρεώνουν στους πελάτες τους για άμεση ασφάλιση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 8

Μεταβατική περίοδος

Η απαγόρευση που προβλέπεται στο άρθρο 101 παράγραφος 1 της συνθήκης δεν εφαρμόζεται κατά το χρονικό διάστημα από την 1η Απριλίου 2010 έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2010 όσον αφορά συμφωνίες οι οποίες ισχύουν ήδη στις 31 Μαρτίου 2010 και οι οποίες δεν πληρούν μεν τις προϋποθέσεις απαλλαγής βάσει του παρόντος κανονισμού, αλλά πληρούν τις προϋποθέσεις απαλλαγής βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 358/2003.

Άρθρο 9

Διάρκεια ισχύος

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την 1η Απριλίου 2010.

Η ισχύς του παρόντος κανονισμού λήγει στις 31 Μαρτίου 2017.

Για την Επιτροπή
Ο Πρόεδρος
José Manuel BARROSO